

V Bruseli 13. 6. 2019
COM(2019) 295 final

**OZNÁMENIE KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU, EURÓPSKEJ RADE
A RADE**

Plán na dosiahnutie dohody odlhodobom rozpočte Únie na roky 2021 – 2027

*Príspevok Európskej komisie k zasadnutiu Európskej rady, ktoré sa uskutoční
20. – 21. júna 2019*

PLÁN NA DOSIAHNUTIE DOHODY O DLHODOBOM ROZPOČTE ÚNIE NA ROKY 2021 – 2027

1. Prechod do záverečnej fázy rokovaní medzi členskými štátmi

Vedúci európski predstavitelia sa na stretnutí v rumunskom Sibiu, ktoré sa konalo 9. mája 2019, dohodli, že „nájdeme možnosti, ako naše ambície pretaviť na skutočnosť. Vytvoríme nástroje, ktoré Únia potrebuje na splnenie svojich cieľov a realizáciu svojich politík.“¹ A toto je v stávke v čase, keď Únia vstupuje do záverečnej fázy rokovaní o budúcom dlhodobom rozpočte – viacročnom finančnom rámci.

Komisia v máji a júni 2018 predložila svoje návrhy nového a moderného dlhodobého rozpočtu, ktorý je úzko previazaný s prioritami Únie. Potom nasledovalo obdobie, keď sa v Európskom parlamente aj Rade intenzívne venovali technickým otázkam. Zameranie Komisie na podporu financovania nových priorít, modernizáciu existujúcich programov, zjednodušenie a zefektívnenie rozpočtu, ako aj vytvorenie pružnejšieho rozpočtu pre Úniu sa stretol v Európskom parlamente aj Rade so silnou podporou. Zároveň sa však diskutuje najmä o primeranom rozdelení prostriedkov pre jednotlivé politiky Únie v rozpočte EÚ.

Európska rada vyzvala v decembri 2018 nadchádzajúce rumunské predsedníctvo Rady, aby „vypracovalo usmernenia pre ďalšiu etapu rokovaní s cieľom dosiahnuť dohodu na zasadnutí Európskej rade dosiahla na jeseň 2019“. Odvtedy sa pod vedením rumunského predsedníctva podarilo identifikovať kľúčové otázky, o ktorých budú musieť vedúci predstavitelia rozhodnúť na jeseň.

Hoci je dohoda na dosah, treba vyvinúť ďalšie úsilie. Ambicióznu a vyváženú dohodu o budúcom rámci sa podarí dosiahnuť len pod silným politickým vedením Európskej rady. Záverečné rokovania si budú vyžadovať kompromis a vôľu posunúť sa v európskom záujme vpred. Len tak sa predídú nákladným omeškaniam nových programov a ich prínosov.

V tomto procese bude rozhodujúcim míľnikom zasadnutie Európskej rady 20. až 21. júna. Pokiaľ ide o hlavné politické otázky, toto zasadnutie bude príležitosťou stanoviť príslušné usmernenia, ktoré budú formovať budúci dlhodobý rozpočet a ktoré umožnia Únii efektívne plniť priority stanovené vo vyhlásení zo Sibiu. Záverečnú fázu prác potom už bude viesť fínske predsedníctvo.

Európska únia musí v čase veľkej neistoty zostať pilierom stability. Ambiciózna dohoda medzi členskými štátmi o budúcom dlhodobom rozpočte na jeseň ukáže, že Únia je sústredená a odhodlaná plniť svoju pozitívnu agendu v prospech všetkých Európanov. Poslúži ako základ pre včasné dosiahnutie dohody s Európskym parlamentom. Navyše poskytne dostatočný čas na dokončenie prípravy 37 tematických programov a praktických opatrení potrebných na ich úspešné spustenie 1. januára 2021.

Komisia vyzýva Európsku radu, aby stanovila plán na dosiahnutie dohody o dlhodobom rozpočte EÚ na jeseň, a vyzýva Radu, aby si to určila za prioritu.

2. Nadväzujeme na dosiahnutý pokrok

Významný pokrok sa už dosiahol. Vyvážený balík predpisov, ktorý Komisia predložila minulý rok, bol všeobecne uznaný ako dobrý základ pre rokovania. Existuje široké presvedčenie, že Únia budúcnosti bude potrebovať moderný, pružný a zjednodušený rozpočet, ktorého ambície budú úmerné výzvam, ktorým Európa čelí.

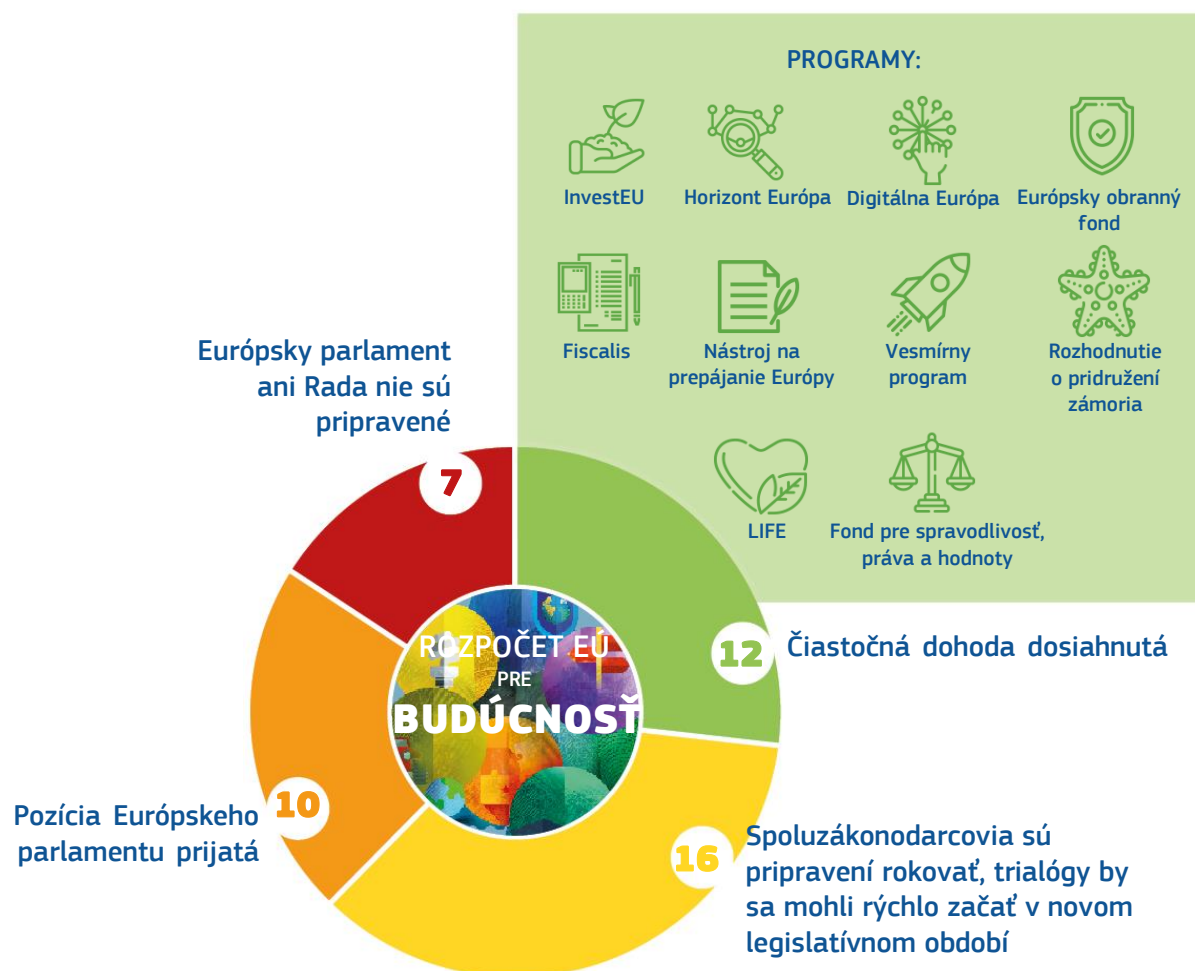
¹ Vyhlásenie zo Sibiu, 9. mája 2019, <https://www.consilium.europa.eu/sk/press/press-releases/2019/05/09/the-sibiu-declaration/>

Po sebe nasledujúce predsedníctva Rady zvolili vysoké tempo. Počas bulharského predsedníctva sa prípravy rýchlo začali a rakúske predsedníctvom dokončilo prvé odborné čítanie návrhov Komisie. Vďaka tomu sa v návrhu „rokovacieho rámca“ podarilo identifikovať, ktoré hlavné politické otázky súvisia s koncepciou nasledujúceho viacročného finančného rámca. Rumunské predsedníctvo odvtedy viedlo rad tematických diskusií s cieľom pomôcť vyriešiť technické otázky a zredukovať otvorené otázky, ktoré si budú vyžadovať priamu účasť vedúcich predstaviteľov.

Európsky parlament takisto ukázal, že je pevne odhodlaný včas dosiahnuť ambicióznú dohodu o budúcom dlhodobom rozpočte. V predbežnej správe o viacročnom finančnom rámci zo 7. novembra 2018 sa zdôrazňuje, že na nadchádzajúce 7-ročné obdobie je potrebné zabezpečiť ambicióznejší a dôveryhodnejší rozpočet EÚ, ktorý bude na prospech občanov.

Parlament a Rada sa tiež konštruktívne a účinne zapojili do rokovaní o sektorových programoch. V prípade väčšiny sektorových legislatívnych návrhov, na ktorých je založený budúci dlhodobý rozpočet, inštitúcie dokončili aspoň čiastočné mandáty na rokovanie. Spoluzákonodarcovia už dosiahli spoločné dohody o hlavných prvkoch viacerých kľúčových programov, ktoré sa týkajú takých strategicky dôležitých otázok, ako je výskum, obrana, investície a digitálna transformácia. Doriešenie týchto otázok, ako aj otázok týkajúcich sa zvyšných programov, teraz zásadným spôsobom závisí od rýchleho dosiahnutia dohody o viacročnom finančnom rámci.

SÚČASNÁ SITUÁCIA SEKTOROVÝCH FINANČNÝCH LEGISLATÍVNYCH NÁVRHOV*

*37 programov je založených na 45 legislatívnych návrhoch. 12 čiastočných dohôd zodpovedá v prípade 10 programov spoločným dohodám o týchto návrhoch, ku ktorým dospeli Európsky parlament a Rada, alebo len Rada v prípade aktov Rady.

Hoci ešte treba vyriešiť viacero dôležitých otázok, najmä pokiaľ ide o finančné aspekty, doterajšie diskusie v Európskom parlamente a Rade ukázali, že mnohé podstatné modernizačné prvky, ktoré Komisia navrhla pre budúci viacročný finančný rámec, sa tešia širokej podpore:

- **výrazné zameranie sa na európsku pridanú hodnotu** a potreba poskytnúť primeranú podporu novým a naliehavým prioritám, ako je výskum a inovácie, digitálna ekonomika, mládež, migrácia a riadenie hraníc, bezpečnosť, obrana a vonkajšia činnosť, a podstatnejší dôraz na udržateľnosť vrátane ambicióznejšieho cieľa, pokiaľ ide o zohľadňovanie problematiky zmeny klímy,
- **zjednodušená a transparentnejšia** štruktúra budúceho rozpočtu,
- radikálne **zníženie počtu programov** a vytvorenie **nových integrovaných programov** v takých oblastiach, ako je investovanie do ľudí, jednotný trh, strategické investície, práva a hodnoty a vonkajšia činnosť, ako aj zvýšená **pozornosť synergickým účinkom medzi nástrojmi**,
- **zjednodušenie pravidiel financovania** na zníženie byrokracie pre príjemcov a riadiace orgány a väčšie zameranie sa na výkonnosť a výsledky, ako aj
- **pružnejší rozpočet**, aby bol schopný v rýchlo sa meniacom svete bezprostredne reagovať.

Takisto sa výrazný pokrok dosiahol v súvislosti s prvkami **rozpočtového nástroja pre konvergenciu a konkurencieschopnosť pre eurozónu**. Vďaka tomu sa posilní odolnosť hospodárskej a menovej únie, čím sa v Únii podporí súdržnosť. V súlade s mandátom stanoveným na samite eurozóny 14. decembra 2018 práca rýchlo napreduje na základe návrhu Programu na podporu reforiem, ktorý predložila Komisia. Stanoviská sa zblížujú a dohoda na hlavných prvkoch tohto nástroja sa blíži.

Takisto sa všeobecne uznáva, že základným prvkom dohody o budúcom viacročnom finančnom rámci bude nový mechanizmus, ktorým sa má zabezpečiť, že **všeobecné nedostatky v oblasti právneho štátu** neohrozia rozpočet. Hoci ešte treba vyriešiť niekoľko otázok, návrhu Komisie bola opätovne vyjadrená silná podpora, ako vyplynulo z diskusií počas rakúskeho a rumunského predsedníctva. Na technickej úrovni sa dosiahol výrazný pokrok, vďaka čomu by sa mala počas fínskeho predsedníctva dosiahnuť v Rade dohoda. Parlament prijal svoju pozíciu 16. januára 2019.

Napredujú aj práce na návrhoch Komisie týkajúce sa **modernizácie príjmovej strany rozpočtu EÚ**. Únia potrebuje jednoduchší a spravodlivejší systém financovania rozpočtu EÚ, ktorý je tesnejšie previazaný s politikami Únie a ktorý ponúka alternatívne zdroje príjmov, aby sa mohli financovať nové priority a kompenzovať vplyv vystúpenia Spojeného kráľovstva. Európsky parlament zreteľne uviedol, že podmienkou na udelenie súhlasu s budúcim rámcom je reforma vlastných zdrojov a diverzifikácia zdrojov príjmov. Pokiaľ ide o zásadu nových vlastných zdrojov, Rada je čoraz viac otvorenejšia.

3. Smerovanie k spravodlivej a vyváženej dohode

Júnovým zasadnutím Európskej rady sa odštartuje záverečná fáza rokovaní medzi členskými štátmi o budúcom viacročnom finančnom rámci. Hoci je doteraz dosiahnutý pokrok povzbudivý, na to, aby sa na jeseň rokovania dovedli do úspešného konca, treba nový politický impulz. Boli vyriešené viaceré technické otázky. Nadišiel čas, aby sa pozornosť opäť sústredila na hlavné politické otázky, ktoré budú formovať budúci finančný rámec Únie, predovšetkým na ich finančné aspekty. V záujme toho bude bezpodmienečne potrebné pevné politické vedenie zo strany Európskej rady.

Komisia neustále zdôrazňuje, že spravodlivosť a rovnováha sú kľúčom k dosiahnutiu úspešného výsledku. Celková veľkosť rozpočtu bude musieť byť dostatočne ambiciózna v záujme efektívneho plnenia spoločných priorít Únie a zároveň náležite zohľadňovať finančný vplyv vystúpenia Spojeného kráľovstva. Treba dosiahnuť novú rovnováhu medzi zvýšeným objemom financovania nových výdavkových priorít a trvalou podporou modernizovanej spoločnej poľnohospodárskej politiky a politiky súdržnosti. Musí sa posilniť previazanosť medzi financovaním z rozpočtu EÚ a politickými prioritami a hodnotami EÚ. Pridelovanie finančných prostriedkov jednotlivým členským štátom sa musí zakladať na spravodlivých a objektívnych kritériách. Súčasťou vyváženej balíka musí byť aj nový a spravodlivejší systém financovania rozpočtu.

Hoci sú to zložité otázky, práve teraz nastal čas ich vyriešiť. Na júnovom zasadnutí Európskej rady by sa mala začať nová fáza politických rokovaní s väčším zameraním na finančné a iné strategické otázky. Komisia víta úmysel fínskeho predsedníctva začať dvojstranné diskusie na politickej úrovni bezprostredne po skončení leta s cieľom pripraviť rozhodujúcu dohodu na jesennom zasadnutí Európskej rady. V týchto diskusiách sa budú musieť v plnej miere zohľadniť očakávania Európskeho parlamentu vo vzťahu k budúcemu rámcu.

Z politického aj praktického hľadiska má naliehavosť tejto práce úplne zásadný význam. Do 1. januára 2021 – dátumu, od ktorého musí byť budúci viacročný finančný rámec z právneho hľadiska pripravený na vykonávanie vo všetkých členských štátoch – zostáva len 18 mesiacov, pričom treba ešte odvieť veľa práce, aby sa zabezpečilo, že budúce programy financovania môžu od prvého dňa plniť svoje ciele. Keď sa v rámci Európskej rady dospeje k dohode, začne sa intenzívny proces rokovaní s Európskym parlamentom. Vďaka pravidelnej komunikácii medzi zástupcami Európskeho parlamentu a predsedníctvom Rady sa vytvorila pozitívna dynamika. Rozhodujúcim faktorom pri rozhodovaní Parlamentu udeliť svoj súhlas bude úroveň ambícií v Európskej rade.

Len čo sa nový Parlament ujme svojej funkcie a budú vymenovaní spravodajcovia, mali by sa obnoviť rokovania o 37 programoch financovania. Pokiaľ ide o programy, v prípade ktorých sa ešte nezačali medziinštitucionálne rokovania a medzi ktoré patria také hlavné programy ako spoločná poľnohospodárska politika, bude potrebné rokovania výrazne urýchliť. Túto prácu možno dokončiť až po schválení celkového rámca. A až po formálnom prijatí programov môže Komisia prijať potrebné delegované a vykonávacie akty, na ktoré sa potom vzťahujú príslušné kontrolné postupy.

SÚBOR KROKOV OD DOHODY EURÓPSKEJ RADY PO VYKONÁVANIE V PRAXI

PRÍKLAD SÚČASNÉHO RÁMCA

Formálny proces prijímania je len časťou celého príbehu. Čas si takisto vyžadujú praktické prípravy nových programov, či už je to príprava operačných programov, zverejnenie výziev na predkladanie návrhov alebo zavedenie systémov riadenia, monitorovania a kontroly.

Túto prácu možno začať súbežne s finalizáciou právneho rámca, ale možno ju dokončiť až po zavedení právneho rámca. Len na porovnanie: v prípade všetkých programov v rámci zdieľaného hospodárenia bolo treba ďalšie dva roky, kým boli formálne prijaté. Vlastná implementácia projektov sa však mohla začať až o niekoľko mesiacov neskôr, keďže členské štáty museli uverejniť výzvy na predkladanie projektov a napokon projekty vybrať.

Oneskorenia pri plnení nového dlhodobého rozpočtu by mali veľmi reálne dôsledky v praxi. Došlo by k odkladu nevyhnutných investícií, oneskoreniu pobytov v rámci programu Erasmus a strate pracovných miest vo výskume. Okrem toho sa strop nových vlastných zdrojov môže uplatňovať až po schválení rozhodnutia o nových vlastných zdrojoch všetkými členskými štátmi v súlade s ich príslušnými ústavnými požiadavkami².

Preto ak majú vedúci predstavitelia splniť svoj záväzok „vytvoriť nástroje, ktoré Únia potrebuje na splnenie svojich cieľov a realizáciu svojich politík“, čas tlačí. Hoci bude náročné včas dokončiť práce na budúcom rámci a výdavkových programoch, aby sa umožnilo ich plné vykonávanie od 1. januára 2021, dosiahnuť sa to bude dať za predpokladu, že Európska rada sa zhostí svojej vedúcej úlohy.

4. Záver

Rok 2019 je pre Úniu rokom obnovy. Vo vyhlásení, na ktorom sa vedúci predstavitelia Európy dohodli v Sibiu a ktoré stavia na bratislavskom pláne a Rímskej deklarácii, sa stanovuje jasný a pozitívny program pre Úniu s 27 členskými štátmi. Vo voľbách do Európskeho parlamentu sme boli svedkami prudkého nárastu demokratickej angažovanosti v Únii, ktoré sa vyznačovali najvyššou volebnou účasťou za ostatných 20 rokov a kampaňou, ktorá sa viac zameriavala na európske otázky ako kedykoľvek predtým.

Tieto skutočnosti prinášajú novú dynamiku a naliehavosť záverečnej fázy prác na budúcom finančnom rámci. Neistota napríklad v súvislosti s podmienkami a časovým plánom vystúpenia Spojeného kráľovstva z Únie neznamena, že by sa dôležité rozhodnutia mali odložiť. Naopak, je ešte dôležitejšie, aby sa Únia so svojím pozitívnym programom pohla dopredu s vierou a optimizmom.

Rokovania o dlhodobom rozpočte sa v zásade zameriavajú na politické priority a spôsoby ako ich splniť. Ide o veľa, otázky sú zložité a bude potrebné dosiahnuť krehkú rovnováhu, no úspech týchto rokovaní bude v konečnom dôsledku závisieť od politickej vôle.

Komisia preto vyzýva Európsku radu, aby na svojom júnovom zasadnutí stanovila plán na dosiahnutie dohody o budúcom dlhodobom rozpočte v jesennom termíne.

Komisia urobí všetko pre to, aby podporila Európsky parlament a Radu v úsilí zabezpečiť pre Úniu moderný dlhodobý rozpočet, ktorý jej umožní reagovať na výzvy a využiť naskytnuté príležitosti.

² Na rozdiel od predchádzajúceho obdobia bude musieť nový viacročný finančný rámec sprevádzať zvýšenie stropov stanovených v rozhodnutí o vlastných zdrojoch, aby sa zabezpečilo, že Únia bude v každej situácii schopná plniť si svoje finančné záväzky.